

Archiefbeelden Kontich

Tegen de Open-Monumentendag op 12 september 2004 plant de Koninklijke Kring voor Heemkunde in opdracht de gemeente Kontich een fotoboek over Kontich en Waarloos. Dit fotoboek probeert in beelden het verleden en het heden van onze gemeente voor de toekomst vast te leggen.

Bij archiefbeelden denken we onmiddellijk aan vergeelde foto's uit een blikken koekjestrommel op oma's zolder. Of beelden in een documentaire over Belgisch-Kongo die schoksgewijs aan ons oog voorbijtrekken. Het woord archief roept in ieder geval het verleden op. Een tijd die ver achter ons ligt. En toch hoeft dit niet de enige benadering te zijn. Het woord archief houdt evenzeer het heden en de toekomst in. Het lijkt een tegenstelling, maar dat is slechts schijn. Ik verklaar me nader.

Mensen verzamelen alles wat er te verzamelen valt. Dat kunnen ernstige documenten zijn. Zoals een huwelijkscontract, een internationaal verdrag of een arbeidsovereenkomst. Het kan echter even goed gaan om dure kunstvoorwerpen. Zoals een uitzonderlijke schilderij of een unieke reeks postzegels. Maar het kan ook gaan om enkele halfbewogen en overbelichte snapshots van een vakantie in Italië. Of gewoon een verzameling bierviltjes. Deze laatste documenten hebben waarschijnlijk enkel een emotionele waarde. En toch verzamelen we ze. Niet voor het verleden, maar wel voor het heden en vooral voor de toekomst. Bij problemen op je werkplaats kan je arbeidscontract, dat document uit het verleden, je duidelijk maken wat precies je rechten zijn. En met die verzameling bierviltjes kan je misschien ooit een tentoonstelling opbouwen.

Net deze ideeën zaten in ons hoofd bij de samenstelling van dit boek. We wilden in "beelden" een beeld scheppen van Kontich en Waarloos. Maar niet enkel met beelden van een ver verleden. We wilden ook het heden vangen en archiveren voor de toekomst. Op die manier kunnen we meerdere vliegen in één klap vangen. Het materiaal is niet enkel interessant voor mensen van het interbellum, maar ook voor de jongere generatie. We gaan daarom vaak de confrontatie aan. Kijk maar eens naar het hoofdstuk over onderwijs. Uit deze stille, verstilde beelden blijkt reeds wat een enorme evolutie onze maatschappij heeft ondergaan. De klasjes van bijna honderd jaar geleden kijken als verschrikte mussen, stijf van de zenuwen en met rechte rug onder de ijzeren discipline naar de "gevoelige plaat". Onze meisjes en jongens van vandaag zitten haast achteloos ontspannen rond een computer. Ze hebben geen last van de fotograaf en keren hem zelfs de rug toe. Kan het contrast wel groter? En toch is ook dit laatste beeld archief, want morgen reeds een beeld van vroeger. En die beelden van vroeger, hoe jong ook, willen we blijven vasthouden en doorgeven aan de volgende generaties.

We zijn er ons terdege van bewust dat de keuze die we gemaakt hebben, erg subjectief is. Iedereen zal wel ergens een aspect van onze samenleving missen. Want iedereen heeft een andere kijk. Maar misschien bevalt onze volksculturele insteek u wel en wordt u evenzeer geboeid en verrast als wij bij het samenstellen.

Foto's leren ons veel over het verleden. Het is daarom ook belangrijk dat we er juist mee leren omgaan. Het is daarom echt van belang dat foto's worden voorzien van de nodige gegevens, zoals een datum, de locatie en de mensen die op de foto staan. Het zal u opvolgers heel wat tijd en moeite besparen bij het bekijken van de foto's.

Het fotoboek zelf is ingedeeld in enkele hoofdstukken. In het eerste hoofdstuk *Woelen in de grond* gaan we op zoek naar het archeologische verleden van de gemeente met een beeld van de oudste Kontichnaar. Hoofdstuk twee *Belangrijke mensen* toont wat er in de titel staat. De burgemeesters van de twintigste eeuw en enkele andere personaliteiten passeren de revue. In het derde hoofdstuk *We maken een kringetje, van jongens en van meisjes* stellen we u het Kontichse verenigingsleven voor. We hebben de gewone sportverenigingen, maar tegelijkertijd de meest merkwaardige clubjes uit het begin van vorige eeuw met als enige doel: een clubje hebben en plezier maken. Net in dit hoofdstuk kunnen we ook merken dat de fotografie enorme vooruitgang heeft gemaakt. Van statische opnames naar sportfotografie met echte actiebeelden. In *Van mensen en dingen die voorbijgaan*, het vierde hoofdstuk, belichten we enkele sociale aspecten van Kontich: feesten, processies en andere evenementen. Bij sommige beelden kunnen we niet anders dan vaststellen dat we in een totaal veranderde wereld leven. Hetzelfde kan gezegd worden van het vijfde hoofdstuk *Meester, hij begint weer*, waar we op zoek gaan naar het schoolleven van vroeger en het confronteren met de schoolgaande jeugd van het begin van de eenentwintigste eeuw. En zoals al gezegd, het blijken werelden van verschil. *In tijden van oorlog en rampspoed* is het zesde hoofdstuk dat begint met de ramp van Kontich, maar natuurlijk niet aan de twee wereldoorlogen voorbij kan. Hoofdstuk zeven, *Van Rome tot Khartoum*, belicht enkele speciale figuren uit ons dorp. Vandaar ook de enigszins enigmatische titel. Maar u komt er wel te weten wie de Romenaar was. En Mon Soep. En we staan eveneens stil bij Joris Olyslaegers en Bill Khartoum. In het achtste en laatste hoofdstuk *Ook Kontich en Waarloos zijn niet op een dag gebouwd* belichten we enkele Kontichse gebouwen. Sommige dingen zijn verdwenen. Andere hebben de tand des tijds doorstaan. Maar altijd zijn het getuigen van onze leefomgeving.

Dit fotoboek is inderdaad een subjectieve selectie. Voor zo'n keuze bestaan er geen ultieme criteria. Toch hopen we dat dit fotoboek een langgerekte aha-ervaring is en dat u samen met ons veel lees- en kijkplezier aan dit boek zal beleven.

Paul Catteeuw